

Grävning i kommunal mark

Anvisningar och regelverk för grävning och återställande på kommunal mark

Inledning

Dessa bestämmelser är en del av den samhällsservice som syftar till att ge tydliga riktlinjer för dem som vill utföra grävarbeten på kommunens gator, fastigheter eller allmänna platser. Tydligheten innebär att entreprenören ska vara medveten om sitt ansvar och att kostnader kopplade till arbetet blir förutsägbara. Syftet är även att kommunen ska kunna säkerställa att framtida underhållskostnader inte belastar kommunen, utan täcks av den som ansvarar för grävarbetet.

Innehåll

Inledning.....	2
1. Begreppsförklaringar	4
2. Innan arbetet startar.....	5
2.1 Ansökan om grävstillstånd	5
2.2 Ansökan om trafikanordningsplan och trafikföreskrift	5
2.3 Förutsättningar för arbetets utförande	5
2.4 Kompetenskrav	7
3. Under arbetets gång.....	8
3.1 Krav på utförande markarbete.....	8
3.2 Ansvar för arbetsområdet	10
3.3 Kontroll och tillhandahållande av handlingar	10
4. Avslut och återställning	11
4.1 Överlämnande	11
4.2 Besiktning av utfört arbete	11
4.3 Ansvar efter överlämnande.....	11
4.4 Återställning	12
4.5 Kostnader för återställning och framtida underhåll	13
5. Principskiss återställning.....	14
6. Påföljd vid brister	17
7. Kontaktuppgifter	18

1. Begreppsförklaringar

APV	<i>Kompetens inom trafikverkets regelverk arbete på väg.</i>
Arbetsområde	<i>Område som tagits i anspråk för att utföra ett arbete och innefattar normalt ett inhägnat område eller ett område som avgränsats med trafikordningar.</i>
Gång- och Cykelbana	<i>Avser yta som är avsedd för cyklister och gångtrafikanter. Kan vara utformad som trottoar eller friliggande väg. Normalt 2,5-4 m bred.</i>
Gräventreprenör	<i>Avser den som söker grävstillståndet och ansvarar för arbetet.</i>
Gångbana	<i>Trottoar normalt ca 1-2,5 m bred som primärt ej är avsedd för annan användning än gångtrafik.</i>
Köryta	<i>Avser yta som primärt används av motortrafik men även i viss mån cyklister och gångare om alternativ saknas i form av gångbana eller cykelväg.</i>
Motveck	<i>Avser motlut utmed gatan som har till syfte att leda bort dagvatten.</i>
Trafikanordningar	<i>Avser skyltar, avstängningsmaterial och skydd i form av buffertar, barriärer m.m.</i>
Trafikanordningsplan	<i>Avser en plan över hur arbetsområdet ska skyltas upp och skyddas, benämns även i förkortning som TA-plan.</i>
Trafikföreskrift	<i>Avser åtgärder vid vägarbeten som kräver särskilt tillstånd, till exempel hastighetsbegränsningar, parkeringsförbud och stannandeförbud.</i>
Återställning	<i>Arbete med att återställa exempelvis gata, grusyta, plattyta eller grönyta efter grävning.</i>

2. Innan arbetet startar

2.1 Ansökan om grävstillstånd

Innan några arbeten, med undantag för akuta grävningar får påbörjas, ska gräventreprenören ha ansökt om och erhållit godkänt grävstillstånd. Alla ansökningar om grävstillstånd i Oxelösunds kommun görs via kommunens e-tjänst. **[Länk e-tjänst](#)**

Planerad grävning

Ansökan om grävstillstånd skall göras senast 10 dagar innan grävningen är planerad att starta. För att få påbörja grävning ska ansökan vara godkänd.

Akut grävning

För ledningsägare som behöver utföra akuta grävningar ska grävstillstånd sökas så snart som möjligt, dock senast nästkommande arbetsdag. Med akut grävning avses åtgärd som syftar till att avhjälpa läckande ledning, kabelbrott, avloppsstopp eller liknande arbeten av akut karaktär som ej är planerbart. Anmälan om akut grävning görs till kommunen via trafik@oxelosund.se och sedan via e-tjänsten.

2.2 Ansökan om trafikanordningsplan och trafikföreskrift

Innan några arbeten får påbörjas ska entreprenören ha ansökt och erhållit godkänd TA-plan och eventuell tillfällig trafikföreskrift.

Trafikanordningsplan

Ansökan om TA-plan bifogas i ansökan om grävstillstånd. Kommunen kan vid vissa typer av arbeten välja att godkänna en generell TA-plan. Dessa ges mycket restriktivt och ställer höga krav på efterlevnad hos den sökande. Trafikanordningsplanen ska vara aktuell under hela arbetets gång och kan således behöva uppdateras om förutsättningarna ändras. Trafikanordningsplan söks via kommunens [e-tjänst](#) i samband med ansökan om grävstillstånd.

Till grund för utformningen av TA-planen/trafikföreskriften gäller ”SKL handbok, Arbeta på väg ISBN 978-91-7585-034-4”.

Tillfällig föreskrift

Vid all skyltning som förbjuder eller påbjuder något utmed kommunens gator ska väghållaren utfärda en tillfällig föreskrift som reglerar utmärkningen på platsen. Det kan handla om t.ex. parkeringsförbud, förbud mot genomfart eller sänkning av vägens hastighet.

Ansökan om tillfällig föreskrift kan behövas i samband med grävning och söks separat i e-tjänst för ansökan om TA-plan.

2.3 Förutsättningar för arbetets utförande

Information

Vid planerad grävning ska berörda parter såsom boende, näringsidkare och fastighetsägare som kan påverkas av grävarbeten informeras av gräventreprenören. Dessa ska informeras senast 5 dagar innan arbetets påbörjan.

Räddningstjänst, polis och busstrafik underrättas av gräventreprenören i de fall där framkomligheten för dessa begränsas.

Minst en informationsskylt ska alltid finnas på plats vid grävarbeten. Skylten ska sättas upp senast 5 dagar innan arbetet påbörjas. Den ska sedan sitta uppe tills gräventreprenörens arbete är slutfört.

Skylten ska innehålla information om:

- Arbetets art
- När arbetet beräknas starta samt vara klart
- Beställare och utförare

Kontroll av förutsättningar

Innan arbetet får påbörjas är sökande ansvarig för att skaffa sig full kännedom om de befintliga förutsättningar som råder på platsen. Sökande ska undersöka och dokumentera befintligt skick på arbetsplatsen samt intilliggande markanläggningar, byggnader och träd med mera. Sökande ska på anmodan kunna redovisa sådan dokumentation så som foto och film.

Vid behov kan kommunen kalla sökande till syn innan arbetets påbörjan.

Gräventreprenören bär ansvaret för att förvissa sig om förutsättningar så som befintliga ledningars läge, samt övrigt som kan ha betydelse för framkomligheten och kommunens normala drift.

Begäran om ledningsanvisning/kabelanvisning ska göras på [Ledningskollen](#) när arbetet omfattar schaktningsarbeten, oavsett schaktdjup.

Renhållning och vinterväghållning

Gräventreprenören ansvarar för den renhållning och vinterväghållning som krävs inom och i anslutning till arbetsområdet. Den som gräver ska tillse att upplåtet och angränsande område hålls rent från spill av grus och lera etcetera. Med vinterväghållning menas snöröjning och halkbekämpning.

Tillstånd

I vissa fall kan det krävas tillstånd utöver grävtillstånd. Det kan till exempel handla om tillstånd från länsstyrelse, polis eller kommun. Det åligger sökande att skaffa samt bekosta erforderliga tillstånd från respektive myndighet. Sökande ska på anmodan kunna uppvisa tillstånd för väghållaren.

Kostnader

Den som ansöker om grävtillstånd svarar för alla kostnader som arbetet ger upphov till. Avgift tas ut för handläggning av tillstånd, återställning samt tillägg för framtida underhåll. Dessa kostnader faktureras av kommunen och beläggningsentreprenör. För gällande taxa se dokumentet "Taxor grävtillstånd".

Utöver kostnad enligt gällande taxa kan kostnad för besiktning samt där så sker för avvikelser mot ställda villkor debiteras den ansökande.

Trafik och skyltning

Alla anordningar för trafiken skall utföras i enlighet med ” **SKL handbok, Arbeta på väg ISBN 978-91-7585-034-4**”.

Särskilt ska fotgängares och cyklisters framkomlighet värnas.

Gräventreprenören ska säkerställa att gällande TA-planer följs. Gräventreprenören ansvarar för att sköta sina trafikanordningar dygnet runt.

Projektering

Gräventreprenör/ledningsägare ska svara för erforderlig projektering. Lednings läge ska väljas så att trafikstörning minimeras samt att konsekvenser för intilliggande ledningar och övrig omgivning blir så liten som möjligt.

Miljö

Vid grävning ska lagar och regler enligt miljölagstiftning samt kommunala föreskrifter följas.

Om förorenade schaktmassor eller beläggning innehållandes stenkolstjära påträffas ska kommunens miljöenhet kontaktas utan dröjsmål.

Gräventreprenören ska utföra arbeten så att olägenheter som buller, damm och vibrationer inte åsamkar boende och förbipasserande problem.

2.4 Kompetenskrav

Samtlig personal inklusive arbetsledning ska ha erforderlig utbildning för arbetet. Detta kan exempelvis vara APV med mera. Utbildningar ska kunna styrkas vid kontroll.

3. Under arbetets gång

3.1 Krav på utförande markarbete

Markarbeten vad gäller utförande, materialval och konstruktion ska utföras i enlighet med AMA Anläggning 23.

Massor ska vid uppgrävning hållas separerade i fraktioner och materialtyp om massorna avses användas för återfyllnad. Återfyllnad med tjälade massor är inte tillåtet.

Packning ska ske med vält eller vibroplatta med minst 6 överfarer. Lagertjocklek får inte vara större än vad vald packningsutrustning rekommenderas för.

Om markisolering förekommer ska den återanvändas vid återfyllning av schakten. Skadas isoleringen vid schakt ansvarar gräventreprenören för att införskaffa och lägga ut ny isolering med samma eller likvärdiga egenskaper som befintlig.

Installationer ska skyddas, om demontering erfordras svarar gräventreprenören för detta samt återmontering. Kommunen ska informeras om detta innan demontering sker.

Avslutande lager av obundet material ska alltid utföras med nytt bärlager av jungfruligt material. Bärlagret justeras i nivå med överkant av befintligt bitumenbundet lager i väntan på återställning. Det nya bärlagret ska vara så tjockt att när asfalten är lagd, finns 10 cm bärlager kvar under beläggningen. Bärlagertjockleken vid återfyllning kan alltså variera mellan 14-25 cm beroende på omkringliggande beläggningstjocklek. Se principskiss under avsnitt 5. Principskiss återställning (exempel 5).

Befintligt material såsom kantsten, gatsten, marksten och plattor ska återanvändas vid återställning. Gräventreprenören ska tillse att detta material lastas på pall uppmärkt med grävstillståndsnummer och adress för arbetet. Materialet ska sedan transporteras till av kommunens upplagsplats vid Sjögatan 1, 613 33 Oxelösund. Kontakt tas med kommunen via trafik@oxelosund.se för anvisning om lagringsplats.

Vegetation

Våra träd är en långsiktig investering som har stor betydelse för stadens utseende, miljö och luftrening. Ska grävningsarbeten utföras i närheten av träd eller annan vegetation ska kontakt tas med kommunen redan i projekteringsstadiet. Dessutom ska detta anges i grävansökan.

Träd ska skyddas med staket en meter utanför kronans dropplinje. Med dropplinje menas trädkronans yttre grenverk, se bild nedan. Avstängningen ska vara stabil och tåla mindre påkörningar, samt hindra maskiner från att skada kronan. Innanför staketet får inget schakt, uppläggning av material, arbetstrafik eller annan för trädet skadlig aktivitet ske. Ska grävning ske innanför trädets dropplinje (i droppzonen) ska detta ske för handkraft (så kallad tunnling).

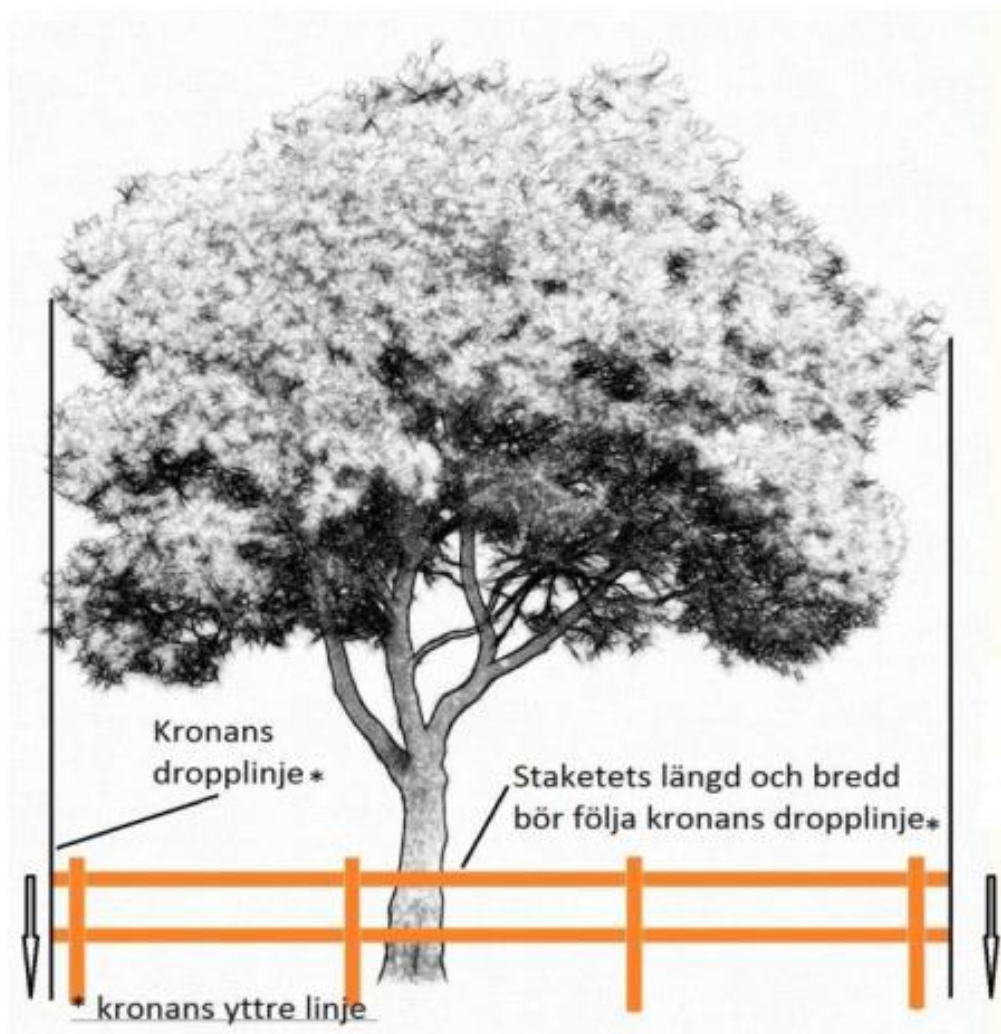
Bensin, diesel, halkbekämpningsmedel, lösningsmedel eller liknande får inte vare sig förvaras eller hanteras inom ett avstånd från stammen räknat på tre gånger trädkronans linje.

Går det inte att skydda träd med inhägnad ska trädets rotzon skyddas mot skador från tunga transporter genom utläggning av fiberduk och grus eller körplåtar.

Schaktens sidor bör vattnas och täckas under det att arbetet pågår. Rötter som måste kapas, ska beskäras med beskärningssåg eller sekator. Schakten bör fyllas igen så snart som möjligt. Maskingrävning är förbjuden. Träd och buskar får endast beskäras av utbildad personal. Avverkning av träd och buskar får inte ske utan kommunens tillstånd. Träd och buskar som måste avverkas, ska värderas av kommunens representant och överenskommelse om ersättningskrav ska fastställas i samband med syn på plats. Värderingen sker efter senaste versionen av Alnarpsmodellen.

För att minska packningsskadorna i marken, ska schaktmaskinens storlek anpassas efter markens bärighet. Val av maskintyp ska ske i samråd med kommunen. Om det finns frågor kan kontakt tas med kommunen.

3.2 Ansvar för arbetsområdet

Gräventreprenören ansvarar för att arbetsplatsen uppfyller kraven på en säker arbetsmiljö för dem som jobbar, vistas i närheten av eller passerar arbetsplatsen. Inget arbete får bedrivas utanför arbetsområdet och material ska inrymmas i arbetsområdet.

Om allmän platsmark utanför vägområdet, så som grönytor eller parkeringar önskas tas i anspråk för projektet ska ansökan om begagnande av offentlig plats göras hos Polismyndigheten.

3.3 Kontroll och tillhandahållande av handlingar

Kommunen kan komma att utföra kontroller på arbetsplatsen avseende trafikanordningar, arbetsmiljö och övriga tillstånd.

Det är alltid entreprenörens ansvar att ansöka om nytt grävstillstånd i de fallen som beräknat start- och slutdatum av arbetet inte stämmer eller har förändrats. Om arbetet utförs utanför dom tider som angivits i grävstillståndet räknas det som avsaknad av godkänt grävstillstånd.

Följande handlingar ska finnas tillgängliga i direkt anslutning till arbetsplatsen:

- Godkänt grävstillstånd
- Godkänd TA-plan och ev. Trafikföreskrift
- Arbetsmiljöplan samt riskanalys
- Besiktningsintyg för besiktningspliktiga maskiner och utrustningar

4 Avslut och återställning

4.1 Överlämnande

Gräventreprenören ska senast nästkommande vardag efter färdigställande anmäla detta till trafik@oxelosund.se.

4.2 Besiktning av utfört arbete

Efter arbetets avslutande ska området snarast besiktigas. Vid besiktningstillfället ska området vara helt återställt. Vegetationen ska vara väl etablerad vid besiktningstillfället, annars besiktigas det senare. Alla ledningar ska vara noggrant dokumenterade det vill säga digitalt inmätta vid slutbesiktningen. Ledningsägaren ska arkivera inmätningar och även vid förfrågan tillhandahålla kommunen dessa kostnadsfritt inom två arbetsdagar.

Slutbesiktningsdatum ska om möjligt anges i grävansökan, faktisk kostnad för besiktningsman kan tillkomma vid större besiktningar. Kommunen kallar till besiktning i de fall det erfordras.

Besiktningen avser säkerställa att arbetet har utförts på ett fackmässigt sätt med sin grund i AMA Anläggning 23 och enligt instruktioner i denna handling. Vid upptäckande av brister förlängs tiden som gräventreprenören är ansvarig för lagningen och den tiden enligt punkt 4.3 börjar gälla först efter att felen är avhjälpna.

Gräventreprenören ska infinna sig inom 7 kalenderdagar för att åtgärda bristerna. Om bristerna är av sådan karaktär att dom innebär en säkerhetsrisk för bilister, cyklister eller gångtrafikanter ska dessa åtgärdas omgående.

4.3 Ansvar efter överlämnande

Under förutsättning att gräventreprenören har utfört överlämnandet på ett korrekt sätt (enl. 3.1 och 4.1) gäller att gräventreprenören ansvarar för lagningen som längst 45 kalenderdagar efter överlämnande eller tills det att kommunens beläggningsentreprenör påbörjat återställning av ytan. Ansvaret innefattar att ytorna ska hållas funktionsdugliga och att de vid behov märks ut med X3 sidomarkeringskärm. Behöver ytan spärras av ombesörjer gräventreprenören även detta.

Garantitid och garantibesiktning

I samband med att kommunen övertar ansvaret för lagningen börjar garantitiden gälla. Garantitiden är 5 år för gräventreprenörens arbetsprestation samt material och varor.

Före utgången av garantitid verkställs garantibesiktning om parterna inte överenskommer om annat. Faktisk kostnad för besiktningsman kan tillkomma vid större besiktningar.

Dokumentation

Alla förändringar som innebär att läge för ledning, kabel eller andra anordningar ändras ska mätas in. All mätning sker enligt koordinatsystem SWEREF 99 16 30 och höjdsystem RH2000. Om detta inte görs och problem hänfört till detta uppstår, ska gräventreprenören bekosta den skada som orsakats härigenom.

Den som gräver i kommunen skall utföra egenkontroller på utfört arbete. Denna dokumentation ska på anmodan kunna delges väghållaren.

4.4 Återställning

Gräventreprenören ansvarar alltid för återfyllning och uppbyggnad av vägkropp.

Återställning av asfalt, plattor, gatsten, marksten och kantsten utförs av kommunens kontrakterade beläggingsentreprenör. Återställning av grönytor, planteringar och utrustningar görs av gräventreprenören. Alla återställningsarbeten ska utföras enligt AMA anläggning 23.

Principer för återställning av asfaltsbeläggning

Allt beläggningsarbete ska utföras med minsta möjliga antalet skarvar. Asfaltskanter ska skäras raka i kvadratisk eller rektangulär form. Snittet ska göras minst 50 cm utanför schaktkant samt följa gatans huvudlinje. Skärning av asfaltskanter ska utföras på ett sådant sätt att jämn anslutning mot omkringliggande lager erhålls samt att lös och skadad asfalt tas bort.

Körbanor

Vid återställning av körbanor återställs hela körfältets bredd.

Om tjockleken på befintlig beläggning underskrider 40 mm återställs ytan med 100 kg/m² asfalt. Om tjockleken på beläggningen överskrider 40 mm, återställs asfalten till befintlig tjocklek men maximalt 150 mm. Likvärdiga asfaltssorter ska användas. Vilka sorter som anses likvärdigt beslutar kommunen.

Se principskiss under avsnitt 5. Principskiss återställning

Gång- och cykelbanor

Efter grävning i gång- och cykelbanor ska hela bredden återställas.

Om tjockleken på befintlig beläggning underskrider 40 mm återställs ytan med 100 kg/m² asfalt. Om tjockleken på beläggningen överskrider 40 mm, återställs asfalten till befintlig tjocklek men maximalt 90 mm. Likvärdiga asfaltssorter ska användas. Vilka sorter som anses likvärdigt beslutar kommunen.

Se principskiss under avsnitt 5. Principskiss återställning

Återställning under vintern

Vid grävarbeten på körbanor och cykelbanor under perioden 1 november till 31 mars ska ytorna beläggas med bundet bärlager. Beläggningens tjocklek ska motsvara den befintliga, men får inte överstiga 150 mm för körbanor och 90 mm för cykelbanor. När väderförhållandena tillåter ska bärlagret fräsas och en toppbeläggning på 40 mm läggas.

Beläggning av plattor/natursten

Vid beläggning av till exempel betongmarkplattor och gatsten läggs hela schaktets yta om samt ytterligare minst 50 cm utanför uppbruten yta.

Grönytor

Grönytor ska återställas till befintligt skick. Planteringar som tagits bort ska ersättas med nya om de inte förvarats på sådant sätt att de överlever en återplantering. Vid återställning av gräsytor ska ett lager om minst 15 cm fukthållande jord finnas. Grässådd ska ske på ett lager av minst 10 cm matjord. Inga stenar, rötter eller grenar får vara synliga. Gräset ska vara etablerat innan kommunen övertar skötsel.

Se principskiss under avsnitt 5. Principskiss återställning

Vägmarkeringar och övriga installationer.

Vägmarkeringar ska återställas likt tidigare om inget annat avtalats. Övriga installationer ska skyddas, om demontering erfordras svarar sökande för detta samt återmontering.

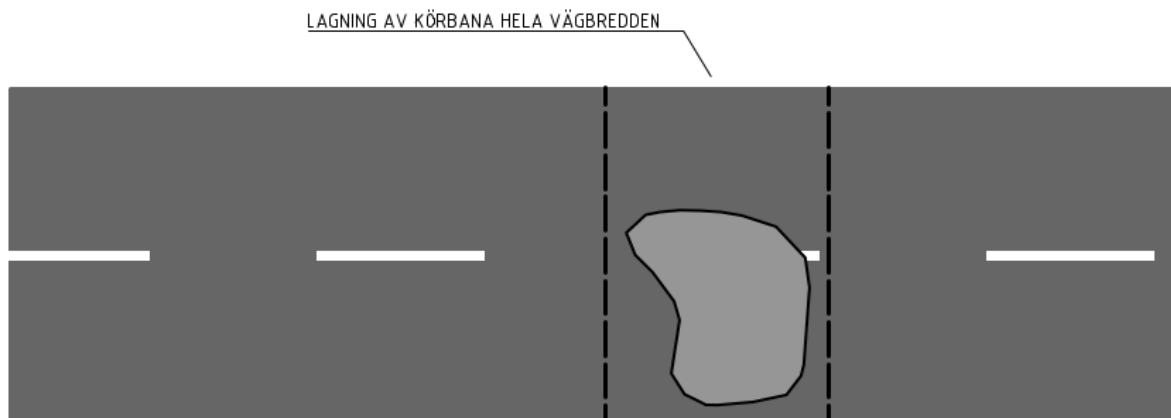
4.5 Kostnader för återställning och framtida underhåll

Efter slutförd återställning fakturerar kommunens beläggningsentreprenör den sökande för utförd återställning. Ingrepp i kommunens gatumark medför ökade kostnader för underhåll. I kostnaden för återställning ingår framtida underhållskostnader. Kostnad för besiktning av återställning debiteras gräventreprenören. Besiktningsman utses av kommunen.

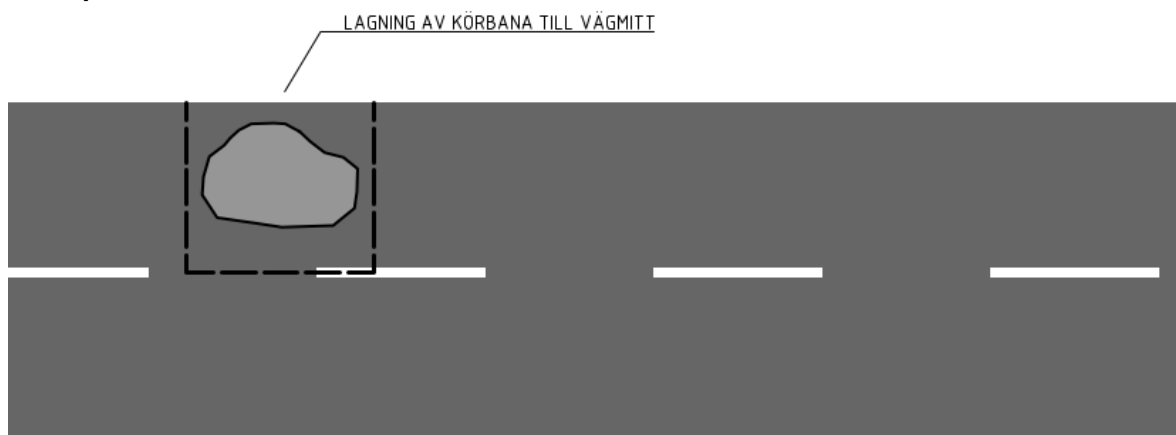
Vid återställning större än 1 000 m² kan avsteg göras från debitering av framtida underhåll. Detta är endast aktuellt då kommunen bedömer att återställningen inte påverkar kommunens underhållskostnader. Det åligger ledningsägare att framföra önskemål om detta i samband med ansökan om grävstillstånd.

5 Principskiss återställning

Exempel 1

Exempel 2

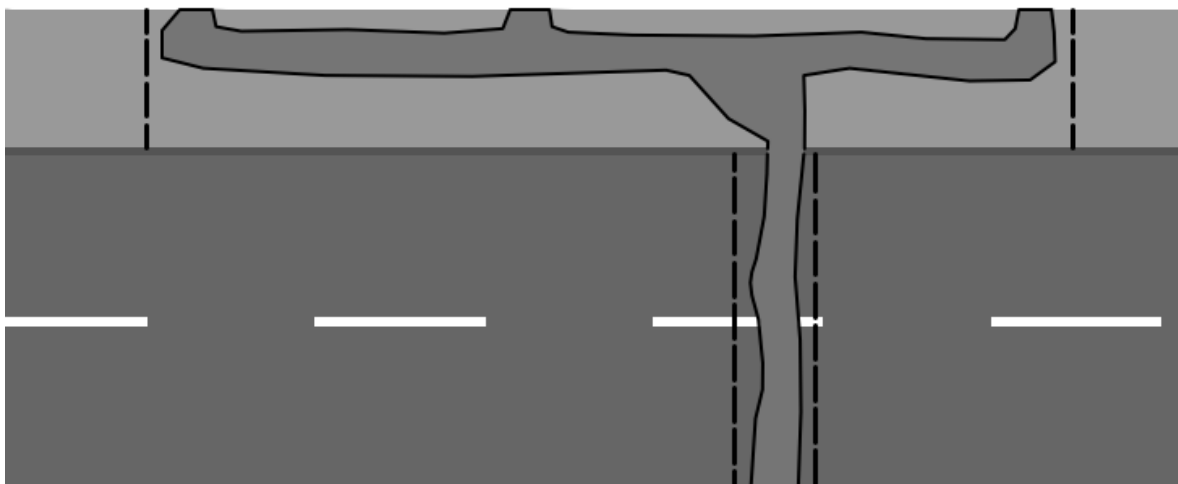
Exempel 3

LAGNING GÅNG- OCH CYKELVÄG ELLER MOTVECK

Exempel 4

STÖRRE LAGNING GÅNG- OCH CYKELVÄG ELLER MOTVECK, SAMT STICK ÖVER KÖRBANA

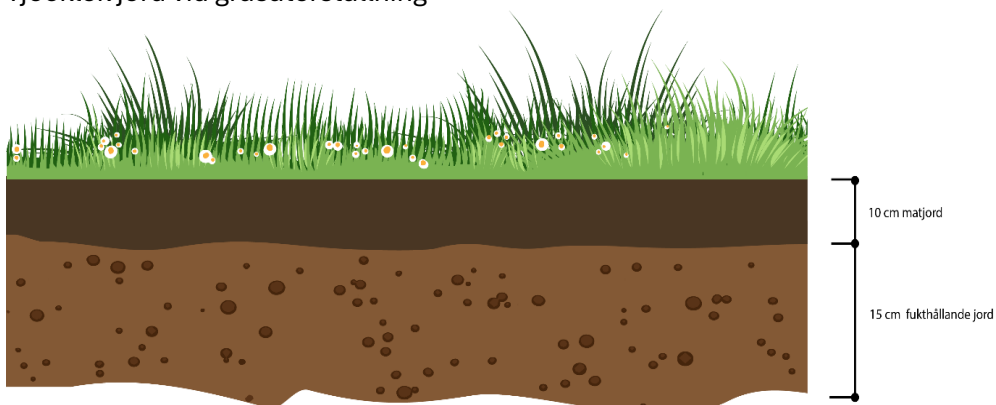
Exempel 5

Tjocklek nytt bärlager vid återställning

Exempel 6

Tjocklek jord vid gräsåterställning

6 Påföljd vid brister

Vite

För arbete utan godkänt grävstillstånd och/eller trafikanordningsplan tas vite ut. Det beror på att grävning och schaktning kan påverka trafikflöden, trafiksäkerhet, framkomlighet och att gator skadas. Vite kopplat till grävstillstånd och trafikanordningsplan tas också ut om anmärkning inte följs.

Följande viten kan utdelas

- Vite för arbete utan godkänt grävstillstånd och/eller trafikförordningsplan är 20 000 SEK per påpekande.
- Vite vid ej återställd eller felaktig återställning inom föreskriven tid 5 000 SEK per påpekande.
- Vite vid ej anmält färdigställande är 5 000 SEK per påpekande.
- Vite vid ej åtgärdad anmärkning inom föreskriven tid är 5 000 SEK per påpekande.
- Vite för skada på träd beräknas genom senaste versionen av Alnarpsmodellen.

Avbrytande av arbete

Om arbetsmiljörisker eller risker för tredjeman upptäcks förbehåller sig kommun rätten att avbryta arbetet.

Arbetet kan även komma att avbrytas om inte kraven i denna handling uppfylls.

När felen har avhjälpats och ett skriftligt godkännande inhämtats får arbetet återupptas.

Entreprenören ska själv stå för eventuella kostnader som kan härledas till stillestånd på grund av beordrat stopp.

7 Kontaktuppgifter

Oxelösunds kommuns växel: 0155-380 00

E-post: trafik@oxelosund.se

Kollektivtrafik

trafikledning.sormland@nobina.se

Polis

registrator.ost@polisen.se

Räddningstjänst

raddningstjansten@nykoping.se